

SCRIPTURÆ SACRÆ

CURSUS COMPLETUS

21

HISTORIA
ET CONCORDIA
EVANGELICA
MATTHEÛS

BS548

M5

v. 21

007722

EX LIBRIS

HÉMETHERI VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

1080014727

222.
J.P.M.

SCRIPTURÆ SACRÆ

CURSUS COMPLETUS,

EX COMMENTARIIS OMNIUM PERFECTISSIMIS UBIQUE HABITIS, ET A MAGNA
PARTE EPISCOPORUM NECNON THEOLOGORUM
EUROPÆ CATHOLICÆ,
UNIVERSIM AD HOC INTERROGATORUM, DESIGNATIS,
UNICÈ CONFLATUS;

*Plurimis annotantibus presbyteris
ad docendos levitas pascendosve populos altè positis.*

ANNOTAVIT VERO SIMUL ET EDIDIT

J.-P. Mme.

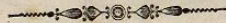
EDITIO NOVISSIMA.

TOMUS VIGESIMUS-PRIMUS.

HISTORIA ET CONCORDIA EVANGELICA.

VERBA A CHRISTO PROLATA. — PRÆFATIONES IN QUATUOR EVANGELIA.

IN S. MATTHÆUM COMMENTARIA.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Biblioteca Valverde y Tellez

Venit apud Editores, in vico dicto :
MONTROUGE,
Juxta partem inferni Parisiorum,
Calicè : PRÈS LA BARRIÈRE D'ENFER DE PARIS.

1844.

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

44467

BS 548

M5

V. 21

**ELENCHUS
AUCTORUM ET OPERUM**

QUI IN HOCCE VOLUMINE CONTINENTUR.

ARNALDUS.

Historia et Concordia Evangelica.

EDITORES.

Christo prolata, prout ab Evangelistis et Apostolis referuntur.

MALDONATUS.—DUHAMEL.

Praefationes in quatuor Evangelia.

HDEM.

In S. Matthaei Commentaria.

INDEX RERUM

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

Biblioteca Universitaria

EX TYPIS CATHOLICIS MIGNÉ.

In vico dicto: MONTROUGE,

juxta portam Inferi Parisiorum,
Gallicè: PRÈS LA BARRIÈRE D'ESTER DE PARIS.

44444

ARNALDI VITA.

ARNALDUS (Antonius), natus anno 1612, humaniores litteras philosophiamque Calvi necnon Lexovii didicit, ac deinde theologiam edoctus est ab inelyto professore Lescot, quo quidem de gratià odisserente, contumax sæpè reluctatus est discipulus. Anno 1635, *tentaminis Actum* edidit, in quo circa gratiam sensus scholæ documentis omninò contrarios enuntiavit, magnæque animi contentione propugnavit. Sorbonici doctoris infulà insignitus anno 1644, in Ecclesià B. Marie, ante altare Martyrum, solito sese sacramento obstrinxit, juravitque se pro veritatis defensione sanguinem etiam effusurum, quæ jurandi forma in consuetudinem postea invaluit. Duobus abhinc annis, librum edidit de *frequentî Communione*, nonnullis approbantibus episcopis, necnon quatuor et viginti Sorbonicæ domûs doctoribus. Ille verò tractatus magno virorum quos impetere videbatur studio læcessitus, majori etiam acrimoniâ ab auctore propugnatus est. Ex his circa gratiam disputationibus ipse supedita est occasio suam de alterâ materiâ eloquentiam depromendi: quippe eum quidam è Sulpitiânâ familiâ presbyter duci de Liancourt absolutionem denegasset, eò quòd inter Janseniani libri defensores publicè fuerat declaratus, Arnaldus duas hæc de re conscripsit Epistolas, è quibus duplex propositio deprompta est, quam censurâ notarunt Sorbonici theologi. Huic verò censure subscribere nolens, è facultate exclusus est. Quo quidem casu infelici motus vir celeberrimus, in solitudinem quam paulò ante jam animo præoccupaverat, alissimè sese recepit, nec prius in publicum rursus prodiiit, quàm falsò dictam *pacem Clemens IX* vulgavit, anno nempe 1678. Tunc igitur iisdem adversùs Calvinî assecas armis usus, quibus Sorbonam episcoposque olim impugnaverat, plurima edidit opera, quibus sese formidandum Protestantibus præbuit. Primo loco assignatur *Perpetuitas fidei*, necnon *Eversio christianæ moralis à Calvinistis*. His feliciter succedentibus, nullum turbantem, in posterum pacis indicium apparebat; res verò aliter cessit: quippe qui nimîa disputandi purgine abreptus frequentiorique assecularum numero circumfusus, multorum suspicionem movit, ac regi Ludovico XIV visus est metuendus, adeò ut propter ingruentem tempestatem in Germaniam inferiorem sese conferre coactus fuerit. Post hæc novum opus vulgavit, cui titulus: *Apologia cleri Gallicî necnon Angliæ Catholicorum, adversùs ministrum Jurisiam*. Hinc nata Calvinistæ vatîs iracundia, bilisque, quam pleno ore in adversarium egomuit, editi libello de *Spiritu D. Arnaldi*. Postremò, Arnaldum inter et Malebranchium altera circa gratiam rixa commota est, quam quidem exscribere nostri non est laboris, quândoquidem apud omnes biographiarum auctores ubertim evoluitur, à nobisque etiam altero loco prolixius enarrabitur. Illud verò in presentiarum honore sufficit, hæc inter dissidia, Arnaldi animum jurgandi studiis aspernum, Malebranchii verò mentem à bello alienam, concordiaque amantem eminusisse. Quòd si quis ulterius querat quâ parte steterit victoria, illud cogitat, priorem multos habuisse fautores, à quibus plus æquo celebraretur, posteriorem verò omnium sanè sententiam, nec ullis partium studiis abreptorum judicio victorem è prælio discessisse.

Arnaldus Bruxellis obiit anno 1694, ætatis verò 82. Nemo, ait magni nominis auctor, aptiore ad philosophiam animo unquam à naturâ habuit; ipsius verò philosophia, Jansenianis erroribus imbuta, editi per sexaginta et amplius annos in arduas sæpèque inutiles controversias rapuit, atque in calamitates conjecit, quæ victimæ proprii sensûs tenaciorem ordinariè sequuntur.

Arnaldi nomine inscribuntur centum et quadraginta volumina, variis formis edita, quorum magna pars ipsius discipulos auctores habuit. Hæc inter opera, sequentia tantum, brevitatis causâ, memorabuntur: 1° *Grammatica generalis ac ratiocinio stabilita*, primum collaborante Lancelot, deinde verò à DD. Portûs-Regii vulgata anno 1736, in-12, hoc titulo inscripta: *Grammatica generalis ac ratiocinio stabilita, in quâ continentur artis loquendi fundamenta*; 2° *Elementa geometriæ*; 3° *Logica, seu ars cogitandi*, collaborante Nicolio; 4° *Reflexiones circa eloquentiam concinatorum*; 5° *Objectiones ad Meditationes Cartesii*; 6° *Tractatus de veris et falsis Ideis*; 7° *Reflexiones ad philosophiam theologiamque atinentes*; 8° *Perpetuitas fidei*, quod quidem opus magnâ ex parte confecti, proprioque nomine vulgavit, annuente Nicolio, cujus operâ in ipso elucubrando usus est; 9° *Eversio christianæ moralis à Calvinistis*, in-4°, 1672; 10° *Impietas moralis Calvinistarum*, 1673; 11° *Apologia pro Catholicis*; 12° *Calvinistæ impiis dogmatibus circa moralem convicti*; 13° *Moralis practica Jesuitarum*, 8 vol., è opus è in quo, ait auctor Dictionarii Felleri, ex quo hæc Arnaldi vitam abbreviatam mutnamur, et quedam vera sunt, multa verò adulterata, at longè plura immoderato verborum æstu enarrata reperire est.; 14° *Historia et Concordia evangelica*, Latine scripta, 1 vol., 1655, in quâ quidquid in aliis hucusque editis ad digerendos Evangelistas aptius videbatur, ita continetur, ut quàmplurimis in locis recens contexta et instaurata, articulis et versiculis distincta, excerptis illustriorum Patrum de Evangelistarum consensu testimoniis, novisque annotationibus locupletata à nobis nunc in lucem denuò edatur. 15° *Translatio Missalis in linguam vulgarem, Scripturæ sacræ Patrumque auctoritate comprobata*, collaborante D. de Voisin elucubrata. Plurimi sunt ejusdem auctoris factus, ac nominatim Epistolæ post mortem ipsius novem voluminibus editæ, quas non sine fructu legat quisquis celebratissimi viri biographiam retexere aggredietur.

S. S. XXI.

007722